

J. S.

Jubileusz prof. dra Aleksandra Birkenmajera

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 6/2, 348-349

1961

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Plan prac Zakładu na 1961 r. został przyjęty z uwzględnieniem ustalonych w dyskusji zastrzeżeń.

Plan wydawniczy na 1961 r. został przedstawiony przez mgr Zofię Skubałę. Plan za 1960 r. zostanie wykonany w 100%, a obejmować będzie 185 arkuszy wydawniczych. Plan na 1961 r. został zmniejszony decyzją Komisji Wydawniczej do 154 arkuszy.

W dyskusji nad planem wydawniczym prof. Estreicher podał, iż odnośnie prac nad reedycją *Bibliografii Polskiej XIX wieku* przewiduje opracowanie części od litery D do G. Następnie przedyskutowano taktykę lokowania prac mniejszych. Prof. Olszewicz zgłosił projekt wydania *Katalogu Atlasów Biblioteki Uniwersytetu w Wilnie*. W sprawie tej po krótkiej dyskusji, uchwalono poparcie dla wniosku prof. Olszewicza oraz postanowiono starać się o wydanie *Katalogu* jako pozycji nadzwyczajnej. Doc. J. Michalski wystąpił z projektem wydania siedmiotomowej *Korespondencji Żaluskich*. Po dyskusji Rada postanowiła odłożyć zajęcie się tą sprawą na okres późniejszy. Po rozpatrzeniu sprawy wydania referatów przygotowanych na IX Międzynarodowy Kongres Historii Nauki w Madrycie, ustalono, że będzie rzeczą celową wydanie jednego tomu tematycznie jednolitego, a nie obcojęzycznego zeszytu „Kwartalnika”.

Aleksander Gella

JUBILEUSZ PROF. DRA ALEKSANDRA BIRKENMAJERA

W dniu 19 stycznia 1961 r. odbyło się w Warszawie w Pałacu Kazimierzowskim uroczyste zebranie jubileuszowe z okazji ukończenia 70 lat życia przez prof. dra Aleksandra Birkenmajera. Organizatorami zebrania byli: pracownicy Katedry Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Warszawskiego oraz Zakładu Historii Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk. Przebieg całej uroczystości miał charakter niezwykle serdeczny i podniosły; podajemy tu w skrócie jej najistotniejsze momenty.

Po otwarciu Zebrania przez doc. dr Krystynę Remerową, kierownika Katedry Bibliotekoznawstwa UW — jako pierwsi złożyli w serdecznych słowach podziękowanie Jubilatowi za jego dotychczasową pracę: prorektor UW prof. dr Witold Czachórski i dziekan Wydziału Filologicznego UW prof. dr Eugeniusz Sawrymowicz.

Następnie prof. dr Eugeniusz Rybka, kierownik Katedry Astronomii Uniwersytetu Jagiellońskiego, wygłosił referat omawiający zasługi prof. Birkenmajera na polu historii astronomii. Mówca ograniczył się do trzech głównych punktów działalności Jubilata w tej dziedzinie: jego prac nad Witelonem, Kopernikiem oraz prowadzonych obecnie badań nad odcinkami dziejów astronomii w ramach prac nad zbiorowym dziełem *Historia astronomii polskiej*; w referacie podkreślona została decydująca rola prof. Birkenmajera w pracach nad tym dziełem.

Zasługi Jubilata na polu bibliologii, pracy organizacyjno-bibliotekarskiej oraz związanej z tymi dziedzinami działalności dydaktycznej — scharakteryzował dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej doc. dr Jan Baumgart. Zasługi te mówca ujął na tle ważniejszych wydarzeń z życia Jubilata dając przez to pełniejszy obraz jego osobowości oraz postawy moralnej i obywatelskiej.

Prof. dr Helena Więckowska, dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, omówiła powiązania działalności naukowej prof. Birkenmajera z nauką światową, jego kontakty z uczonymi innych krajów; podkreśliła fakt, iż cieszy się on wielkim autorytetem na terenie międzynarodowym, czego przejawem jest m. in. jego wybór do władz szeregu międzynarodowych organizacji i towarzystw naukowych.

W imieniu najmłodszego pokolenia bibliotekoznawców delegacja studentów Uniwersytetu Warszawskiego złożyła w gorących słowach wyrazy wdzięczności dla swego wykładowcy.

Po przemówieniach mgr Anna Czekajewska, st. asyst. Katedry Bibliotekoznawstwa UW, odczytała depecze i listy gratulacyjne otrzymane od przedstawicieli instytucji naukowych, kolegów i osób bliskich Jubilata, po czym doc. dr Ksawery Świerkowski odczytał i wręczył mu adres podpisany przez pracowników Katedry Bibliotekoznawstwa UW.

Jako ostatni zabrał głos Jubilat. Podziękował on w pięknych słowach przybyłym gościom za ich uczestnictwo w zebraniu, a następnie nakreślił trzy główne linie swej działalności naukowej: na polu historii nauk ścisłych, filozofii średniowiecznej oraz bibliologii. Zadając sobie dwa pytania: co skłoniło go do tak szerokiego zakresu pracy oraz, jakie wypływają z tego korzyści — Jubilat wstrzymał się od odpowiedzi na pierwsze z nich; odpowiadając zaś na drugie — zilustrował konkretnymi przykładami, jak przy rozwiązywaniu pewnych zagadnień należących do jednej z tych dziedzin były mu pomocne wiadomości z dwu pozostałych.

Po części oficjalnej Zebrania zgromadzeni goście składali Jubilatowi indywidualnie gratulacje i życzenia dalszej owocnej pracy w przyszłości. Następnie władze Uniwersytetu podejmowały Jubilata i zaproszonych gości lampką wina w Sali Senatu Pałacu Kazimierzowskiego.

J. S.

50-LECIE PRACY NAUKOWEJ PROF. DR BOLESŁAWA OLSZEWICZA

Rok 1960 zamknął 50-letni okres pracy naukowej Bolesława Olszewicza profesora Uniwersytetu Wrocławskiego, znanego badacza dziejów geografii. Za swe zasługi dla nauki Jubilat został nagrodzony Komandorią Orderu Polski Odrodzonej, przyznaną mu przez Radę Państwa w roku ubiegłym. Zakład Historii Nauki i Techniki PAN poświęcił mu specjalny (4) zeszyt serii C *Studiów i materiałów z dziejów nauki polskiej*¹, który zawiera m. in. bibliografię pracy Jubilata. W tymże zakładzie, w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie odbyło się w dniu 28 stycznia 1961 r. uroczyste posiedzenie naukowe poświęcone Bolesławowi Olszewiczowi, w licznym gronie historyków nauki, a w szczególności historyków geografii.

Posiedzenie otworzył kierownik Zakładu prof. dr Bogdan Suchodolski. Scharakteryzował zasługi Jubilata w organizacji pracy naukowej Zakładu, w którym jest on przewodniczącym Sekcji Historii Nauk o Ziemi. Następnie podniósł wartość jego prac naukowych, w szczególności wydanej przez Instytut Geografii PAN w r. 1957 *Geografii polskiej w okresie Odrodzenia*.

W imieniu Rady Naukowej Zakładu przemówił jej przewodniczący prof. dr Aleksander Birkenmajer, którego jubileusz 70-lecia urodzin zbiegł się w roku bieżącym z jubileuszem prof. Olszewicza. Podkreślając trwale więzy ich przeszło 30-letniej przyjaźni przypominał analogiczne koleje życia, a więc rozpoczęcie pracy od zawodu bibliotekarskiego, a później dopiero przejście do katedr uniwersyteckich, jednoczesny pobyt w Poznaniu oraz wspólne zamiłowanie do historii nauk tak blisko siebie stojących jak astronomia i kartografia.

¹ *Studia i materiały z dziejów nauki polskiej*. Seria C. *Historia nauk matematycznych, fizyko-chemicznych i geologiczno-geograficznych*. Zeszyt 4. Warszawa 1961.

Zeszyt obejmuje następujące prace: M. Fleszar, *Bolesław Olszewicz*; A. Drozdowska, *Bibliografia prac B. Olszewicza*; B. Olszewicz, *Wykaz polskich pracowników na polu kartografii*; S. Czarniecki, *Notaty L. Zejsznera i J. Babczy*, *Wincenty Pol*.